

МИНИСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор ДДТУ
В.М. Гуляєв
«___» _____ 2021 р.

ПРОГРАМА
вступного екзамену до аспірантури
з дисципліни «Філософія»

Професор кафедри соціології
/секція філософії і Історії України/
д.філос. н.проф. Кравцов Ю.С.

Кам'янське
2021

Вступ

Для успішного складання іспиту вступнику потрібно продемонструвати відповідний вимогам програми вступного іспиту з філософії рівень знань та інтелектуальних здібностей. У Програмі визначено мету й завдання вступного випробування з філософії для претендентів на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Програма окреслює обсяг компетентностей з філософії за програмою підготовки бакалавра у закладах вищої освіти нефілософського профілю. Програму розроблено на основі навчальних програм з філософії для здобувачів вищої освіти різних галузей знань ступеня вищої освіти «бакалавр» у закладах вищої освіти нефілософського профілю. Зміст завдань вступного випробування не виходить за межі цих програм.

Мета програми: висвітлити вступникам чіткі вимоги до змісту компетентностей у галузі філософії, відповідність яким надає можливість здобувати науковий ступінь доктора філософії

Завдання програми: 1) визначити єдині вимоги до вступного випробування з філософії для претендентів на здобуття ступеня вищої освіти доктор філософії за нефілософськими спеціальностями 2) зосередити увагу вступників на повторенні основних категорій і понять філософії, філософських ідей та концепцій, зазначених у змісті Програми та переліку питань до іспиту; 3) спонукати вступників до систематизації філософських знань, актуалізації інтелектуальних умінь і навичок їх висвітлення.

Форма вступних випробувань – усне випробування, що включає два завдання теоретично-світоглядного характеру, спрямовані на перевірку рівня володіння філософськими знаннями та інтелектуальними вміннями і навичками їх висвітлення та застосування до вирішення світоглядних проблем сучасності. У програмі подається перелік тем і список рекомендованої літератури для підготовки до вступного випробування з філософії

Перелік тем та рекомендованої літератури для вступних іспитів в аспірантуру з дисципліни «Філософія»

Теми:

1. Предмет філософського дослідження. Структура і функції філософського знання.
2. Світогляд і його структура. Історичні типи світогляду.
3. Співвідношення філософії та науки. Філософія як форма світогляду.

Основні напрями в

філософії.

4. Соціально-історичні та культурні передумови виникнення філософської думки.
5. Особливості філософії Стародавнього Сходу (Китай, Індія). Даосизм, конфуціанство, буддизм.
6. Антична філософія, її проблематика, школи й течії.
7. Проблема *архе* в давньогрецькій філософії. Діалектичні ідеї в Стародавній Греції.
Мілетська школа, Піфагор, Геракліт, Парменід, Емпедокл, Демокрит.
8. Класична філософія Античності: Сократ, Платон, Аристотель.
9. Напрями елліністичної філософії.
10. Теоцентризм середньовічної філософії. Патристика і схоластика. Реалізм і номіналізм.
11. Проблема душі та тіла, добра та зла, віри та розуму в середньовічній філософії.
12. Антропоцентризм філософії Відродження, її гуманістичні ідеї.
13. Наукоцентризм філософії Нового часу. Проблема наукового методу. Емпіризм і раціоналізм.
14. Вчення про субстанцію в філософії Нового часу (Р. Декарт, Б. Спиноза, Г. Лейбніц).
15. Філософія Просвітництва. Ідеали людини і справедливого суспільства.
16. Теорія пізнання та етика І. Канта.
17. Об'єктивно-ідеалістична система і діалектика Г. Гегеля.
18. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.
19. Філософія марксизму, її основні ідеї та революційна спрямованість.
20. Антираціоналістична філософія ХІХ століття (С. К'єркегор, А. Шопенгауер, Ф. Ніцше).
21. Особливості розвитку філософської думки в Україні, її історичні віхи.
22. Філософія в Києво-Могилянській академії.
23. Філософські погляди Г. Сковороди.
24. П. Юркевич про значення «серця» в духовному житті людини.
25. Розвиток української філософії в ХХ столітті.
26. Позитивізм та історичні форми його еволюції.
27. Екзистенціалізм. Проблема «справжнього» буття й свободи.
28. Неотомізм.
29. Філософська герменевтика.
30. Філософія психоаналізу.

31. Філософська категорія буття. Основні форми буття.
32. Категорія матерії. Матеріальне і духовне буття.
33. Свідомість, її походження і структура.
34. Простір і час як категорії філософії.
35. Рух і розвиток.
36. Метафізика та діалектика.
37. Проблема людини в філософії. Антропосоціогенез.
38. Сутність і структура пізнання. Суб'єкт та об'єкт. Методи і форми пізнання.
39. Проблема істини у філософії та науці. Форми та критерії істини.
40. Наука та її місце в системі духовної культури. Науково-технічний прогрес. Соціальні наслідки сучасної НТР.
41. Суспільство як система. Філософські концепції суспільства.
42. Історична закономірність і проблема свободи людини. Фаталізм і волюнтаризм.
43. Культура і цивілізація. Проблема єдності глобальної цивілізації та унікальності локальних культур.
44. Цінності, їх соціальна природа. Самовизначення і розвиток особистості в світі культурних цінностей та смислів.
45. Історичний прогрес і глобальні проблеми сучасності.
46. Наукове передбачення і соціальне прогнозування.

Критерії оцінювання вступного іспиту.

Вступний іспит проводять за затвердженим комплектом екзаменаційних білетів. Кількість варіантів білетів має забезпечити самостійність виконання завдання кожним вступником. Відмова від виконання фахового вступного випробування за екзаменаційним білетом атестується як незадовільна відповідь. Під час вступного випробування здобувачам дозволяється користуватися ручкою та листами вступного випробування.

При виявленні факту використання вступником недозволених матеріалів екзаменаційна комісія має право припинити випробування вступника і виставити йому незадовільну оцінку.

Термін фахового вступного випробування вступникам - не більше 90 хвилин. Усні відповіді вступників з фахового вступного випробування оцінюються за національною шкалою оцінювання ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно")

При цьому підсумкові традиційні оцінки мають відповідати таким узагальненим критеріям:

ВІДМІННО – вступник демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, відсутність помилок в тексті відповідей, правильні відповіді на не менше ніж два додаткових питання.

ДОБРЕ – вступник допускає несуттєві неточності в тексті відповідей та додаткових питаннях, має труднощі в трансформації умінь у нових умовах;

ЗАДОВІЛЬНО – вступник знає основний теоретичний матеріал, але допускає неточності в тексті відповідей та додаткових питаннях, що не є перешкодою до подальшого навчання. Уміє використовувати знання для вирішення стандартних завдань.

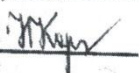
НЕЗАДОВІЛЬНО – вступник не дав відповідь на окремі питання білету, дає невірні відповіді на додаткові питання, не здатен застосувати знання на практиці, що робить неможливим його навчання в аспірантурі

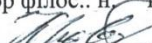
Рекомендована література:

1. Августин Блаженный Исповедь / Августин Блаженный // Творения. — Санкт-Петербург; Киев: Алетейя; УЦИММ-Пресс, 1998. — С. 469—741.
2. Алексеев П. В. Философия: учебник / П. В. Алексеев, А. В. Панин. — Москва: Велби, Проспект, 2003.
3. Бичко І. В. Філософія: Підручник / І. В. Бичко, І. В. Бойченко, В. Г. Табачковський, М. І. Бойченко. — Київ: Либідь, 2001.
4. Гнатенко П. И. Национальная психология / П. И. Гнатенко. — Днепропетровск: Полиграфист, 2000.
5. Губский Е. Ф. Философский энциклопедический словарь / Е. Ф. Губский, Г. В. Кораблева, В. А. Лутченко. — Москва: ИНФРА-М, 2002.
6. Диоген Лаэртский О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов / Диоген Лаэртский. — Москва: АСТ, 2011.
7. Камю А. Миф о Сизифе. эссе об абсурде / А. Камю // Сумерки богов. — Москва: Политиздат, 1989. — С. 222—318.
8. Кант И. Критика чистого разума / И. Кант. — Москва: Мысль, 1994.
9. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун. — Москва: АСТ, 2002.
10. Ницше Ф. Так говорил Заратустра / Ф. Ницше // Сочинения в 2 т. — Москва: Мысль, 1990. — С. 5—237.
11. Платон. Федон / Платон // Собрание сочинений в 4 т. — Москва: Мысль, 1993. — С. 7—80.

12. Платон. Держава / Платон. — Київ: Основи, 2005.
13. Побочий І. А. Політична боротьба: праксеологічний вимір / І. А. Побочий. — Київ: Абрис, 2007.
14. Радугин А. А. Философия: Курс лекций / А. А. Радугин. — Москва: Центр, 1997.
15. Рассел Б. История западной философии / Б. Рассел. — Київ: Основи, 1995.
16. Реале Д. Западная философия от истоков до наших дней. В 4 томах / Д. Реале, Д. Антисери. — Санкт-Петербург: Петрополис, 1997.
17. Роулэндс М. Философ на краю вселенной / М. Роулэндс. — Москва: София, 2005.
18. Скирбекк Г. История философии: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Г. Скирбекк, Н. Гилье. — Москва: Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2001.
19. Сковорода Г. С. Книжечка, що називається Silenus Alciviadis, тобто Ікона Алквіадська / Г. С. Сковорода // Твори у 2-х т. — Київ: Обереги, 1994. — С. 7—33.
20. Спиркин А. Г. Философия: Учебник / А. Г. Спиркин. — Москва: Гардарики, 2008.
21. Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее: последствия биотехнологической революции / Ф. Фукуяма. — Москва: АСТ, 2004.
22. Хайдеггер М. Бытие и время / М. Хайдеггер. — Москва: Ad Marginem, 1997.
23. Халапсис А. В. Глобализация и индивидуализм / А. В. Халапсис // Політологічний вісник. — 2007. — Вип. 30. — С. 31—44.
24. Халапсис А. В. Постнеклассическая метафизика истории: Монография / А. В. Халапсис. — Днепропетровск: Инновация, 2008.
25. Халапсис А. В. Марк Аврелий и идея апофеоза в античной картине мира / А. В. Халапсис // ScienceRise. — 2016. — Vol. 21, №4/1. — Р. 54—59.
26. Халапсис А. В. Исторический процесс и небесный менеджмент: месседж Гесиода / А. В. Халапсис // ScienceRise. — 2016. — Vol. 22, №5/1. — Р. 63—70.
27. Шпенглер О. Закат Европы: Очерки морфологии мировой истории / О. Шпенглер. — Москва: Мысль, 1993.
28. Фрагменты ранних греческих философов / Москва: Наука, 1989.

Декан факультету МЕСіФ
голова приймальної комісії
з вступного екзамену з філософії
доцент, канд. екон. н.

 /Караван Н.А./

Професор кафедри соціології
/секція філософії і історії України/,
доктор філос. н. професор
 /Кравцов Ю.С./